

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

امام رضا سلام الله و صلواته عليه:

ان بسم الله الرحمن الرحيم اقرب الى اسم الله الاعظم من سواد العين الى بياضها

بسم الله الرحمن الرحيم، به اسم اعظم خداوند

نزدیک تر از سیاهی چشم به سفیدی اش است. عیون اخبار الرضا ج ۱

معرفی نامہ
۱

موضوع و ضرورت

پروہش تکاملی

دفتر ہنگستان علوم اسلامی

قم، میدان شهداء، شماره ۱۲۸ ص ۷۳۸ پ

انقلاب اسلامی

حمد و سپاس بیکران خداوندی که دوران امت ما را با ایام پیروزی انقلاب مبارک جمهوری اسلامی در ظل رهبری نواب برحق امام زمان(عج) حضرت آیه الله العظمی امام خمینی(ره) و حضرت آیه الله العظمی امام خامنه‌ای ایده‌الله بنصره قرین قرار داد.

انقلاب اسلامی احیاگر ندای حاکمیت اسلام ناب و بدست گرفتن هدایت تکامل الهی جوامع بشری است و به همین دلیل انقلاب اسلامی به خاستگاه تمایلات و وجدانهای عمومی جهان و مرکز دایره امید امیدواران به هدایت و نور بدل گشته است.

نهال پر عطر انقلاب آنگاه به ثمر خواهد نشست که بتواند نمونه‌ای موفق از توانمندی بدون تردید اسلام، در اجرای عدالت اجتماعی و ادارهٔ جمیع شئون جامعه بر مبنای دین به جهانیان ارائه دهد.

در این معرفی نامه (شماره ۱) در صددیم تا عوامل و ابزارهای مهمی که راه را برای نیل به مقصد الهی انقلاب مبارک اسلامی هموار می‌نماید، بازشناسی نموده و با بیان ارتباط آنها با هم و با توسعهٔ الهی نظام، ضرورت و موضوع پژوهش دفتر فرهنگستان علوم اسلامی را به اختصار تبیین نمائیم.

۱- ضرورت تکامل الهی جامعه

جامعه همچون فرد، موجودی بالنده و در حال تغییر است و تغییرات او لزوماً تکامل یا انحطاط اجتماعی را به همراه دارد، چنانچه فرد در تغییرات خود لزوماً یا به طرف کمال و قرب به حضرت حق گام برمی‌دارد و یا به سمت انحطاط و بعد از او منحرف می‌گردد، جامعه نیز در هیچ مرحله‌ای فارق از تغییر و تکامل نیست، لهذا ضروری است با روشن بینی نسبت به معنای الهی شدن توسعه جامعه به دنبال کار و سازهای تحقق آن گشت.

«تاریخ»، تحت مشیت حضرت حق جل و علی و نیابت نبی یا امام معصوم هر عصر، به سمت کمال به پیش می‌رود و جوامع در بستر تاریخ با برگزیدن طاعت یا عصیان الهی سهم تأثیر خود را در این روند تکاملی، افزایش یا کاهش می‌دهند. آنچه ملاک اقتدار ملی یک ملت و نمودار توفیق آن در ایجاد توسعه الهی است، همین ارتقاء ظرفیت اجتماعی و بالا رفتن سهم تأثیر آن در روند تکاملی تاریخ می‌باشد.

افزایش تأثیر الهی جامعه به این است که بتواند با در دست گرفتن ابتکار عمل در صحنه حوادث سیاسی، فرهنگی و اقتصادی در سطح جهان روز به روز پرچم توحید را بر قله‌های رفیع‌تری به اهتزاز در آورد، چنانچه کفار در نقطه مقابل چنین نموده و سایه شوم فسادها و کج اندیشی‌ها خود را در اقصی نقاط عالم پهن کرده‌اند، اما غافل از آنکه آن‌ها الباطل کان زهوقاً و دقیقاً همین دوام داشتن و هماهنگ بودن با تکامل تاریخ یا عدم دوام و ناهماهنگی با تکامل تاریخ است که مرز بین تکامل الهی را با تکامل دنیای مادی نمایان می‌سازد.

۲- ضرورت سرپرستی تکامل الهی جامعه

اگر نشر آیین توحید و استقرار کلمه حق در درون و بیرون هر جامعه ملاک تکامل اجتماعی است، نزاع دائم میان اسلام و کفر همچون همیشه ایام حتمی است، هر دو جبهه حق و باطل با تمام قوا در صدد گسترش نفوذ و تأثیر خود هستند و آن جبهه‌ای برنده است که بتواند موازنه قوا را در سطح بین‌المللی به نفع خود تغییر دهد و ابتکار عمل را در ایجاد حوادث سیاسی، فرهنگی و اقتصادی در دست گیرد، یعنی بتواند حوادث را «سرپرستی» نماید.

آنچه بعضی را به انکار لزوم حکومت اسلامی واداشته و بعضی را برداشت سطحی از حکومت در حد ناظم امور و پاسبان مانع هرج و مرج بودن، وامی دارد، غفلت از همین نکته اساسی است، یعنی نقش حکومت و ولایت در ایجاد و سرپرستی حوادث اجتماعی و قدرت هدایت و کنترل امت‌ها از این طریق.

باید توجه داشت که اولاً: تکامل فردی و اجتماعی، محدوده و شتابی بسیار متفاوت دارد؛ ثانیاً: تکامل اجتماعی از طریق نظام قدرتمند ولایت فقیه، نه تنها قابل سرپرستی که «لازم» به سرپرستی می‌باشد؛ با به هم پیوستگی حوادث سیاسی، فرهنگی، اقتصادی در عصر حاضر، در صورت سپردن رهبری حوادث و ایجاد شرایط بین‌المللی به دست نظام کفر حاصل تلخی جز انزوای روزافزون طرفداران جبهه توحید به بار نخواهد نشست یعنی ثمره‌ای جز ایجاد حادثه (در تنظیم نظام اجتماعی) بدست مستکبرین و پاسخگو بودن به مسائل مستحده در عمل و نظر بدست مسلمین، ندارد. این امر نه تنها به معنای در انزوا قرار گرفتن روز افزون است بلکه به صورت غیرمستقیم پذیرفتن سلطه مستکبرین بر مسلمین می‌باشد.

۳- ابزارهای سرپرستی تکامل الهی جامعه

اکنون که بارقه امید طالبان جمال حق شکوفا گشته و سرپرستی تکامل جامعه بدست بندگان صالح خدا و در رأس آن ولی فقیه عادل سپرده شده است، باید این نعمت بی بدیل عصر حاضر را پاس داشت، و متناسب با منزلت موضوع فعالیت‌های اجتماعی، خدمت خود را به مقام عظمای ولی فقیه عرضه نمود، لهذا مهم‌ترین وظیفه اندیشمندان و مراکز فرهنگی جامعه، ایجاد هماهنگی بین تحقیقات با حل نیازمندی‌های تکامل اجتماعی یاد شده می‌باشد، که این امر جز بر پایه بدست داشتن «ابزارهای اداره هماهنگ تحقیقات» ممکن نیست.

در حمایت از ولی امر مسلمین نباید تنها به انجام امور هنری در قالب تابلوها، اشعار، مقالات، اکتفانمود، هر چند اینها نیز در جای خود از اهمیت متناسب برخوردار است. لکن اندیشیدن در چگونگی جریان فرمایشات مقام رهبری در سطوح مختلف نظامات اجتماعی از اهمیت والاتری برخوردار است و وظیفه حتمی و مسلم مراکز فرهنگی است.

تکامل الهی جامعه و تحقق عدالت اجتماعی اسلام آنگاه «راه منطقی» خود را به «عمل» باز می‌نماید که تنظیمات کمی و کیفی، و خرد و کلان اجتماعی بر مبنای احکام نورانی اسلام و منویات ولی عادل، مدیر و مدبر جامعه صورت پذیرد، یعنی همان کاری که بر عهده برنامه‌ریزان نظام می‌باشد. «برنامه‌ریزی» روشی با پیش فرضهای مشخص دارد که به وسیله آن تنظیم فعالیت‌های اجتماعی قابل انجام است.

برنامه‌ریز بدون بهره‌گیری از علوم مختلفی که کارشناسی بخشهای مختلف جامعه را ممکن سازد قدرت تشخیص، کنترل و هدایت وضعیت جامعه را ندارد و علوم کاربردی نیز به نوبه خود بر پیش

فروضهای خاصی به روشی که متناسب با آن پیش فرضها بدست آمده است متکی هستند. پس در حقیقت «علوم کاربردی» از طریق برنامه‌ریزی، ابزار تصرفات و تنظیمات اجتماعی هستند.

اگر کارشناسان نظام با استفاده از علوم کاربردی بخواهند تصرفات الهی در جامعه نمایند و به سهم خود جامعه را به سمت کمال و اقتدار ملی سوق دهند، باید تصویر روشنی از تکامل الهی جامعه به آنها ارائه شود، تصویری که:

اولاً: ناظر به تکامل جامعه باشد، یعنی نظامات متناسب با تکامل الهی جامعه را معرفی نموده و تنها به تکامل افراد منحصر نگردیده باشد. ثانیاً: ارتباط طرح تکاملی را با وضعیت موجود و ابزار انتقال مشخص نموده باشد و تنگناهای عینی جامعه را شناسائی و نحوه حل معضلات را در جهت تکامل الهی جامعه مشخص بنمایند.

ترسیم «تکامل الهی مطلوب جامعه در جمیع شئون» نیز روشمند بوده و احراز حجیت براساس قاعده مندی تعبد، اصل اساسی آن است. تا بدین جا مشخص شد که مقدمات فرهنگی که توسعه الهی نظام ولایت اجتماعی را رقم می‌زند بر سه محور دور می‌زنند:

۱- نظام احکام اجتماعی اسلام

۲- نظام احکام تصرفی (معادلات کاربردی)

۳- نظام احکام اجرائی (برنامه). که هر یک «روش خاصی» متناسب

با منزلت فرهنگی خود را دارند.

۴. ضرورت بهینه‌سازی و هماهنگی ابزارهای توسعه الهی جامعه

حال که ابزارهای اداره فرهنگ معین شد، مهم‌ترین سؤال این است که آیا توانمندیهای موجود فرهنگی در این سه بخش، قدرت سرپرستی

تکامل الهی جامعه و خدمت‌گذاری مستقیم و مؤثر به نظام ولایت اجتماعی و در رأس آن مقام ولایت فقیه را داراست؟

در پاسخ به این سؤال اساسی اختلاف نظرهایی بین اندیشمندان وجود دارد، ریشه تمامی نظرات به یک سؤال واحد باز می‌گردد: رابطه دین و علم (و به تبع آن برنامه‌ریزی) کدام است؟ به عبارت دیگر رابطه منطقی معرفت دینی و معرفت علمی چیست؟ در پاسخ به این سؤال نیز دو احتمال عمده وجود دارد که ما بر هر دو فرض ضرورت پژوهشهای نوین را در سه محور یاد شده به اثبات می‌رسانیم، هر چند موضوع و سطح پژوهش بنا بر هر دو احتمال یکسان نبوده و احتمال اول مورد تأیید ما نیست.

احتمال ا: جدائی معرفت دینی و معرفت علمی. بعضی به

شدت بر این احتمال پای می‌فشارند که اسلام بیانگر احکام و ارزشهایی است که «ربط منطقی» با علمی که عهده‌دار تنظیم اداره نظامند را ندارد. جالب اینجاست که عده‌ای از طرفداران عدم جدائی دین از سیاست نیز طرفدار همین نظریه‌اند. سخن ما با طرفداران این نظریه این است که شما هم مسلماً نفس وابستگی است و عدم استقلال فرهنگی را قبیح می‌شمارید، ابزار ایجاد این استقلال علمی چیست؟

بر فرض که استفاده از علوم، تکنولوژی یا محصولات غرب و شرق پیام فرهنگی به همراه نداشته باشد و در همه سطوح داد و ستد «پای‌پای» یا حتی «یک جانبه» روا باشد، بدون در اختیار داشتن «الگوی تخصیص»، در انتخاب نوع و میزان واردات، در سطوح فوق، روز به روز بر قدرت و نفوذ زورمداران مستکبر جهانی افزوده شده و کفه موازنه قوا به نفع آنها خواهد چرخید. پس حداقل باید قدرت اولویت بندی بین امور براساس مبنایی واحد را داشته باشیم تا براساس آن قدرت منزلت

هر کار و نسبت آن با سایر امور و با تکامل الهی جامعه قابل محاسبه گردد. این مهم با تلاش در راه دستیابی به روشی در «تولید برنامه» و «شناسائی معادلات کاربردی» که قدرت ایجاد این ارتباط منطقی را داشته باشد ممکن است. در کنار این دو، گسترش دستیابی به احکام التزامی، به تبع مبتلابه‌های مستحدثه جامعه ضرورت پژوهش پیرامون محور سوم را نیز رغم می‌زند.

احتمال ۲: سرپرستی معرفت دینی بر معرفت علمی. ما با ایمان به اینکه اسلام ناب محمدی (ص) دین خاتم بود و قدرت هدایت تاریخ را در همه مراحل داراست، مجدّانه بر این اعتقادیم که شارع مقدس در هر سطحی که به سعادت و تکامل انسانها مربوط بوده باشد، احکام هدایت را نازل فرموده است، محدود کردن احکام نورانی اسلام به یک رکن از ارکان هدایت فرد یا جامعه و رها دانستن انسان در بقیه ابعاد خلاف این اصل مسلم است. محدود کردن احکام التزامی اسلام به احکام فردی یا احکام ارزشی که قدرت اداره شئون زندگی انسانها را ندارد هر دو غلط است. فرمایش رهبر انقلاب حضرت آیه الله العظمی امام خامنه‌ای صراحت در این معنا دارد.

... آن چیزی که زندگی انسان را اداره می‌کند، یعنی

ذهن را، مغز را، دل و جان را، آب زندگی را، ارتباطات

اجتماعی را، ارتباطات سیاسی را، ارتباطات خارجی را

درست و تنظیم می‌کند این فقه است. (۱۳۷۰/۱۲/۱)

طبعاً در جزوه معرفی نامه، امکان بحث استدلالی مشروع پیرامون اثبات ادعای فوق نیست و علاقه‌مندان می‌توانند به کتاب ایمان و علم تدوین شده در دفتر فرهنگستان علوم اسلامی مراجعه نمایند. براساس مبنای یاد شده نیز پژوهش سازمانی پیرامون سه محور مذکور ضرورتی

انکار ناپذیر می‌یابد لکن با گستردگی و عمق بسیار بیشتر.

با توجه به بررسیهای انجام شده اصلاح محور سوم یعنی «تولید برنامه» تابع بهینه عملکرد دو محور دیگر، یعنی «شناسائی معادلات کاربردی» و «دستیابی به احکام التزامی» است. از طرف دیگر ارتقاء سطح محصولات (بهینه محصولات) متناسب با نیازمندیهای توسعه الهی نظام ولایت اجتماعی در هر یک از سه محور فوق، به «ارتقاء توانمندی روشها» آنها بستگی دارد و ارتقاء توانمندی روش بدون ارتقاء توانمندی «پایگاه فلسفی روشها» ممکن نیست.

فرهنگستان علوم اسلامی با احساس خلاء فرهنگی فوق در «اداره نظام بر مبنای اسلام» در ۱۵ سال گذشته بضاعت محدود خود را در رفع خلاء فرهنگی فوق و اصلاح ابزارهای فکری انقلاب فرهنگی بکار گرفته است، و به لطف الهی توفیق پیمودن مراحل مهمی از این راه پرفراز و نشیب را یافته است. گزارش روند منطقی پژوهش تکاملی، در سه سطح یاد شده، در معرفی نامه شماره ۲ آمده است.

امید است که این قلیل تلاش جمعی موجب خشنودی حضرت ولی عصر (عج) و نایب بر حق ایشان واقع شده و بهترین گواه در اثبات این مدعا باشد که انقلاب فرهنگی آن هم در سطح چنین سطحی به بن بست نرسیده است. دفتر فرهنگستان علوم اسلامی با برداشتن اولین گام در ایجاد «ابزارهای فرهنگی توسعه الهی نظام»، از همکاری تمامی بسیجیان فرهنگی در حوزه، دانشگاه و نهادهای اجرائی استقبال می‌نماید.

والسلام و علیکم و رحمة الله و برکاته

دفتر فرهنگستان علوم اسلامی - قم

مهمترین عامل در کسب خودکفائی و بازسازی، توسعه مراکز علمی و تحقیقاتی و تمرکز و هدایت امکانات و تشویق کامل و همه جانبه مخترعین و مکتشفین و نیروهای متعهد و متخصصی است که شهامت مبارزه با جهل رادارند و از لای نگرش انحصاری علم به غرب و شرق بدر آمده و نشان داده‌اند که میتوانند کشور را روی پای خود نگهدارند.

حضرت آیه... العظمی امام خمینی (قدس سره، التریف)

حوزه‌ها باید همانند یک مجموعه تولیدی منظم و اصولی کار کنند و به سؤالات مختلف در زمینه‌های قضائی، سیاسی، و وظائف کارگزاران حکومت، روابط بین الملل، مسائل اقتصادی و پولی کشور و صدها مسأله دیگر که نظام با آن مواجه است از نظر کارشناسی اسلامی پاسخ دهند.

حضرت آیه... العظمی امام خامنه‌ای (مدظله العالی)

معرفی نامہ
۲

روند
پروش تکاملی
دفتر ہنگستان علوم اسلامی

قم، میدان شہداء، شماره ۱۲۸، ص. ۷۳۸ پ

۱۰۸

اسلام و علوم

پس از بیان موضوع و ضرورت پژوهش فرهنگستان علوم اسلامی در معرفی نامه شماره ۱، در معرفی نامه شماره ۲ روند پژوهشی که به بهینه ابزارهای توسعه الهی جامعه می انجامد، مشخص می گردد. در این معرفی نامه در قالب یک جدول، علاوه بر بیان سطوح (محورها) و مراحل تحقیقات، میزان پیشرفت پژوهشی دفتر فرهنگستان علوم اسلامی نیز نمایش داده شده است.

از آنجا که عناوین ۲۷ گانه وسط جدول - که با کد دو شماره‌ای مشخص شده‌اند - از ترکیب قیود هر سطح پژوهش (شماره‌های ۱، ۲، ۳) و هر مرحله پژوهش (حرف الف، ب، ج) بدست می آید، لازم است تا در آشنائی با جدول ترتیب ذیل رعایت شود:

۱- مطالعه تعریف عنوان جدول ۲- مطالعه تعریف سه عنوان مربوط به سطوح پژوهش ۳- مطالعه تعریف سه عنوان مربوط به روند پژوهش ۴- مطالعه تعریف مراحل روند پژوهش در سطح اول و سپس سطح دوم و سوم.

روند پژوهش «انقلاب فرهنگی» در راستای توسعه نظام ولایت اجتماعی

ج: نتایج		ب: مبانی		الف: مبنای		روند	
«اثر توسعه نظام ولایت اجتماعی»		«فلسفه توسعه نظام ولایت اجتماعی»		«ضرورت توسعه نظام ولایت اجتماعی»		سطوح	
۱/۸	۱/۷	۱/۶	۱/۵	۱/۴	۱/۳	۱/۲	۱/۱
نتیجه: به هیئت دستپایی	بررسی روش به هیئت دستپایی	اصول به هیئت دستپایی	ضرورت فلسفه به هیئت دستپایی	ضرورت فلسفه به هیئت دستپایی	شاخصه‌های اسکام دستپایی	بررسی روشهای به هیئت دستپایی	ضرورت به هیئت دستپایی
۲/۸	۲/۷	۲/۶	۲/۵	۲/۴	۲/۳	۲/۲	۲/۱
نتیجه: مداخلات کاربردی	ضرورت روش به هیئت شناسایی	اصول به هیئت شناسایی	ضرورت فلسفه به هیئت شناسایی	ضرورت فلسفه به هیئت شناسایی	شاخصه‌های به هیئت شناسایی	بررسی روشهای به هیئت شناسایی	ضرورت به هیئت شناسایی
۳/۸	۳/۷	۳/۶	۳/۵	۳/۴	۳/۳	۳/۲	۳/۱
نتیجه: به هیئت تولید	ضرورت روش به هیئت تولید	اصول به هیئت تولید	بررسی فلسفه به هیئت تولید	ضرورت فلسفه به هیئت تولید	شاخصه‌های به هیئت تولید	بررسی روشهای به هیئت تولید	ضرورت به هیئت تولید
نظام ولایت اجتماعی	نظام ولایت اجتماعی	نظام ولایت اجتماعی	نظام ولایت اجتماعی	نظام ولایت اجتماعی	نظام ولایت اجتماعی	نظام ولایت اجتماعی	نظام ولایت اجتماعی

بررسی نشده بررسی ناقص بررسی شده

بررسی نشده بررسی نشده بررسی شده

راه‌نمای علامت:

* - «روند انقلاب فرهنگی» در راستای توسعه الهی

نظام ولایت اجتماعی

توسعه نظام ولایت اجتماعی به معنای «ارتقاء نسبت تأثیر» نظام اجتماعی در روند تکاملی تاریخ می باشد. چنین ارتقاء ظرفیتی جز با انقلاب فرهنگی و بهینه احکام لازم برای توسعه نظام ممکن نیست. جدول زیر گویای مراحل پژوهش پیرامون «بهینه احکام نظام ولایت اجتماعی» در سطوح مختلف می باشد.

روند پژوهش فوق در سه سطح: ۱- بهینه دستیابی به احکام انتزاعی
۲- بهینه شناسائی احکام تصرفی (معادلات کاربردی) ۳- بهینه تولید احکام اجرائی (برنامه) و در سه مرحله: الف - مبادی ب - مبانی ج - نتایج دنبال می شود.

۱- جریان تعبد در «بهینه دستیابی به احکام التزامی»

نظام ولایت اجتماعی

اسلام ناب محمدی (ص) پیام آور مرقی ترین احکام هدایت برای بشریت بوده و تکامل اجتماعی منوط به التزام و تحقق آنها می باشد. دقت در شیوه دستیابی به این احکام و بهینه آن، لازمه توسعه نظام اجتماعی است و سطح اول روند پژوهش را تشکیل می دهد.

انضباط بر تولی به اولیاء دین و اجتناب از هر گونه پیش داوری در فهم کلمات وحی، مبین جریان تعبد در دستیابی به احکام التزامی است.
۲- جریان تعبد در «بهینه شناسائی معادلات کاربردی»

نظام ولایت اجتماعی

معادلات کاربردی، احکام تصرفی نظام ولایت و ابزار کنترل و هدایت موضوعات اجتماعی است.

دقت در شیوه شناسائی این معادلات و بهینه آن به ارائه معادلاتی

کارآتر منجر می شود و سطح دوم روند پژوهش را تشکیل می دهد.
ارائه معادلات کاربردی براساس احکام التزامی (معارف دینی) مبین
جریان تعبد در شناسائی معادلات کاربردی است.

۳- جریان تعبد در «بهینه تولید برنامه» در نظام ولایت اجتماعی

برنامه «احکام اجرائی» نظام ولایت اجتماعی و ابزار تعیین و تنظیم
فعالیت‌های اجتماعی است.

دقت در شیوه تولید برنامه و بهینه آن به ارائه برنامه‌هایی کارآتر
منجر می شود و سطح سوم پژوهش را تشکیل می دهد.
تنظیم برنامه‌ها به وسیله علمی که براساس احکام التزامی (معارف
دینی) شناسائی شده‌اند، مبین جریان تعبد در برنامه‌ریزی است.

الف - مبادی

توسعه الهی جامعه امری ضروری است. این ضرورت لزوم بهینه
احکام نظام را در سه سطح «احکام التزامی»، «احکام تصرفی» (معادلات
کاربردی) و «احکام اجرائی» (برنامه) ایجاب می کند.
در مرحله مبادی، «ضرورت توسعه نظام ولایت اجتماعی» به اثبات
رسیده و تأثیر این ضرورت در سه سطح پژوهش (سه دسته احکام فوق)
بررسی می شود.

مرحله مبادی خود از سه مرحله درونی تشکیل می گردد:

- ۱- «ضرورت» بهینه احکام نظام در سه سطح پژوهش
- ۲- «بررسی روشهای» بهینه احکام نظام در سه سطح پژوهش
- ۳- «تعیین شاخصه‌های» بهینه احکام نظام در سه سطح پژوهش

ب - مبانی

توسعه الهی جامعه از طریق بهینه احکام نظام انجام می پذیرد و

بهینه احکام نظام به میزان «کارآمدی فلسفه روشها» بستگی دارد.

مرحله مبانی «فلسفه توسعه نظام ولایت اجتماعی» را بیان داشته و تأثیر آنرا در سه سطح پژوهش بررسی می نماید.

در این بخش میزان کارآمدی مبانی مختلف اعم از «اصالت شیء»، «اصالت ماهیت و وجود»، «اصالت شرایط»، «اصالت ربط»، «اصالت تعلق»، مورد بررسی و دقت قرار گرفته و نارسائی مبانی فوق در کارآمدی توسعه نظام مشخص گردید (زیرا ضعف این مبانی در توصیف سه شاخصه اصلی توسعه یعنی وحدت و کثرت، زمان و مکان، علم و قانون توانائی آنها را در ایجاد حادثه و بدست گرفتن ابتکار عمل و حل آن در جهت توسعه نظام، سلب نموده است) و سرانجام با تأسیس فلسفه ای مبتنی بر نظام ولایت به عنوان مبنائی توانمند، ضعف فوق در توصیف سه شاخصه فلسفی مذکور جبران گشته است.

این مرحله بیشترین زمان پژوهشی فعالیت دفتر فرهنگستان علوم اسلامی را به خود اختصاص داده و حائز بالاترین ارزش پژوهشی می باشد. بر این پایه تنظیم و هماهنگی روشهای بهینه امکان یافته است.

مرحله مبانی نیز از سه مرحله درونی تشکیل می شود:

- ۱- «ضرورت فلسفه» توسعه نظام ولایت در سه سطح پژوهش
- ۲- «بررسی فلسفه های» (مبانی) مختلف برای توسعه نظام ولایت و معرفی پایگاه فلسفی توانمند در سه سطح پژوهش
- ۳- «تعیین اصول» توسعه نظام در سه سطح پژوهش

ج - نتایج

توسعه الهی جامعه از طریق ابزارها یا روشهایی واقع می شود که بهینه احکام نظام ولایت را در سه سطح پژوهش معین می کند.

مرحله نتایج «بهینه روشهای توسعه نظام ولایت اجتماعی» را ممکن ساخته و تأثیر آنرا در سه سطح پژوهش بررسی می نماید.

مرحله نتایج نیز از سه مرحله درونی تشکیل می شود.

۱- «ضرورت روش» برای توسعه نظام ولایت در سه سطح پژوهش

۲- «بررسی روش» توسعه نظام بر مبنای فلسفی تأسیس شده، در سه

سطح پژوهش

۳- «ارائه احکام» بهینه شده نظام ولایت اجتماعی با بکارگیری روش

بدست آمده در مرحله قبل، در سه سطح پژوهش

۱- جریان تعبد در «بهینه دستیابی به احکام التزامی»

۱/۱- «ضرورت» بهینه دستیابی به احکام التزامی

«احکام التزامی نظام ولایت» در بردارنده جمیع احکامی است که از

منابع کتاب و سنت قابل استنباط بوده و احکام حاکم بر رشد نظام را

تشکیل می دهد.

بهینه دستیابی به این احکام به تبع توسعه الهی نیازمندیهای نظام

اجتماعی، امری ضروری است. «بهینه دستیابی به احکام التزامی» امکان

ارائه احکام نظام اجتماعی اسلام را فراهم می نماید.

به لحاظ تأثیر احکام التزامی در توسعه الهی نظام، «ضرورت بهینه

دستیابی به احکام التزامی»، «ضرورت توسعه نظام» را در این محور

پژوهش بیان می دارد.

۲/۱- «بررسی» روشهای بهینه دستیابی به احکام التزامی

بررسی روشهای مختلف استنباط احکام التزامی و مقایسه آنها، راه

را برای شناسائی خلاءهای احتمالی هموار می نماید.

در این مرحله بطان روشهایی همچون قیاس، استجسان، استصلاح،

تأویل ذهنی و حسی، (که به حاکمیت عقل و حس بشر بر وحی منجر

خواهد شد) آشکار می‌شود و نیز تارسائی روش اخباریین در حل مبتلا به‌های فردی و اجتماعی روشن گردیده و نهایتاً صحت و میزان کارآمدی روش اصولیین تعیین گشته است.

به لحاظ تأثیر احکام التزامی در توسعه الهی نظام، «بررسی روشهای دستیابی به احکام التزامی»، «بررسی روشهای توسعه نظام» را در این محور پژوهش بیان می‌دارد.

۱/۳- «شاخصه‌های» بهینه دستیابی به احکام التزامی

حاکمیت نظام قدرتمند ولایت فقیه در جامع و ضرورت تکامل اجتماعی در ظل آن نیازمندیهای نوینی را نسبت به معارف حقه الهی مطرح ساخته است. پاسخگوئی به سؤالات مطروحه، مطلوبیتهای جدیدی را در علم اصول فقه ایجاب می‌نماید که دستیابی به آن «بهینه روش استنباط احکام التزامی» را در سه بخش احکام توصیفی (اعتقادی)، ارزشی (اخلاقی) و تکلیفی (عملی) بدنبال دارد.

به لحاظ تأثیر بهینه احکام التزامی در توسعه الهی نظام، تعیین «مطلوبیتهای دستیابی به احکام التزامی»، «مطلوبیتهای توسعه نظام» را در این محور پژوهش بیان می‌دارد.

پس از تبیین «ضرورت بهینه دستیابی به احکام التزامی» و تعیین «مطلوبیتهای بهینه روش استنباط احکام» در مرحله مبادی، در بخش مبانی به بررسی پایگاهی فلسفی که امکان ارتقاء ظرفیت روش دستیابی به احکام را فراهم نماید، پرداخته می‌شود.

سه مرحله بخش «مبانی» در محور اول پژوهش (بهینه دستیابی به احکام التزامی) به قرار ذیل است:

۱/۴- «ضرورت» فلسفه بهینه دستیابی به احکام التزامی

روش دستیابی به احکام التزامی وسیله «احراز حجیت استناد»

احکام الهی است. لزوم معرفی مبنائی برای احراز حجیت، «ضرورت فلسفه روش استنباط» را به اثبات می‌رساند.

به لحاظ تأثیر احکام التزامی در توسعه الهی نظام، «ضرورت فلسفه روش دستیابی به احکام التزامی»، «ضرورت فلسفه توسعه نظام» را در این محور پژوهش بیان می‌دارد.

۱/۵- «بررسی» فلسفه بهینه دستیابی به احکام التزامی

در این مرحله به بررسی آنچه در مرحله قبل ضرورت آن به اثبات رسیده است پرداخته می‌شود، یعنی متناسب با مبنای جامع و هماهنگ کننده‌ای که تحت عنوان «مبنای نظام ولایت» به اثبات رسیده است، پایگاهی کارآمدتر برای «احراز حجیت جریان تعبد در احکام اجتماعی» معرفی می‌گردد.

به لحاظ تأثیر احکام التزامی در توسعه الهی نظام، «بررسی فلسفه روش دستیابی به احکام التزامی»، «فلسفه توسعه نظام» را در این محور پژوهش بیان می‌دارد.

۱/۶- «اصول» توسعه بهینه دستیابی به احکام التزامی

در این مرحله براساس مبنای ارائه شده برای احراز حجیت جریان تعبد، به تبیین «اصول روش بهینه دستیابی به احکام التزامی» پرداخته می‌شود.

به لحاظ تأثیر احکام التزامی در توسعه الهی نظام، تبیین «اصول روش بهینه دستیابی به احکام التزامی»، «اصول توسعه نظام» را در این محور پژوهش بیان داشته است.

پس از تبیین ضرورت و فلسفه روش دستیابی به احکام التزامی و تعیین اصول بهینه روش متناسب با کارآمدی فلسفه تأسیس در مرحله مبنای، در بخش نتایج، بهینه ابزار دستیابی به احکام التزامی ممکن

می‌شود، سه مرحله داخلی بخش نتایج در محور اول پژوهش (بهینه دستیابی به احکام التزامی) به قرار ذیل است:

۱/۷- «ضرورت» بهینه روش دستیابی به احکام التزامی

«روش دستیابی به احکام التزامی» یکی از ابزارهای سه گانه توسعه الهی نظام ولایت است. ارتقاء توانمندی روش استنباط، بر محور تعبد به کلمات وحی، بهینه روش دستیابی به احکام التزامی را ضروری می‌نماید.

به لحاظ تأثیر احکام التزامی در توسعه الهی نظام، تبیین «ضرورت بهینه روش دستیابی به احکام التزامی»، «ضرورت روش توسعه نظام» را در این محور پژوهش بیان می‌دارد.

۱/۸- «بررسی» بهینه روش دستیابی به احکام التزامی

در این مرحله «بهینه روش دستیابی به احکام التزامی» انجام می‌پذیرد. روش بهینه شده، ظرفیت بالاتری را در ملاحظه قاعده‌مند نسبت بین جمیع خطابات شارع، بر محور تعبد به کلمات وحی دارا می‌باشد.

به لحاظ تأثیر احکام التزامی در توسعه الهی نظام، بررسی «روش دستیابی به احکام التزامی»، «روش توسعه نظام» را در این محور پژوهش بیان می‌دارد.

۱/۹- «نتیجه»: توسعه الهی نظام از طریق بهینه دستیابی

به احکام التزامی

بکارگیری روش بهینه شده، در دستیابی به احکام التزامی، همراه با مدیریت سازمانی تحقیقات متناسب با آن، قدرت ارائه احکام التزامی نظام ولایت اجتماعی را فراهم می‌نماید.

با توضیح روند پژوهش در محور اول واضح گشت که انجام

تحقیقات لازم در این محور، موضوع عمده فعالیت‌های پژوهشی
بسیجیان فرهنگی در حوزه‌های مقدس علمیه را تشکیل می‌دهد.

۲- جریان تعبد در «بهینه‌شناسایی معادلات کاربردی»

۲/۱- «ضرورت» بهینه‌شناسایی معادلات کاربردی

«معادلات کاربردی نظام ولایت» در بردارنده معادلات تجربی است
که احکام تصرف در نظام را تشکیل می‌دهد.

بهینه‌شناسایی این معادلات به تبع توسعه الهی نیازمندیهای نظام
اجتماعی، امری ضروری است. «بهینه‌شناسایی معادلات کاربردی»
امکان ارائه معادلات کاربردی متناسب با توسعه الهی نظام را فراهم
می‌نماید.

به لحاظ تأثیر معادلات کاربردی در توسعه الهی نظام، «ضرورت
بهینه‌شناسایی معادلات کاربردی»، «ضرورت توسعه نظام» را در این
محور پژوهش بیان می‌دارد.

۲/۲- «بررسی» روشهای بهینه‌شناسایی معادلات کاربردی

بررسی روشهای مختلف شناسایی معادلات کاربردی راه را برای
شناسایی خلاءها در این زمینه فراهم می‌نماید.

در این مرحله با بررسی روشهایی همچون روش دیالکتیکی،
قیاسی، استقرائی و سیستمی میزان ضعف کارآمدی هر یک در توسعه
نظام ولایت روشن گشته است.

به لحاظ تأثیر معادلات کاربردی در توسعه الهی نظام، «بررسی
روشهای شناسایی معادلات کاربردی»؛ «بررسی روشهای توسعه نظام»
را در این محور پژوهش بیان می‌دارد.

۲/۳- «شاخصه‌های» بهینه‌شناسایی معادلات کاربردی

حاکمیت نظام قدرتمند ولایت فقیه در جامعه و ضرورت تکامل

اجتماعی بر مبنای اسلام، نیازمندیهای نوینی را نسبت به علوم کاربردی مطرح ساخته است.

پاسخگویی به سؤالات مطروحه، بر مبنای دین، مطلوبیتهای جدیدی را در روش شناسائی معادلات کاربردی و پیش فرضهای آن بدنیال دارد.

به لحاظ تأثیر معادلات کاربردی در توسعه الهی نظام، تعیین «مطلوبیتهای شناسائی احکام التزامی»، «مطلوبیتهای توسعه نظام» را در این محور پژوهش بیان می دارد.

در بخش مبانی با تبیین ضرورت بهینه شناسائی معادلات کاربردی، و تعیین مطلوبیتهای شناسائی معادلات در مرحله مبادی، به بررسی پایگاه فلسفی (که امکان ارتقاء ظرفیت روش شناسائی معادلات را فراهم می نماید) پرداخته می شود.

سه مرحله داخلی بخش «مبانی» در محور دوم پژوهش (بهینه شناسائی معادلات کاربردی) به قرار زیر است:

۲/۴- «ضرورت» فلسفه بهینه شناسائی معادلات کاربردی

روش شناسائی معادلات کاربردی، وسیله احراز نسبت بین مطلوبیتهای الهی و قدرت کنترل عینیت است. لزوم معرفی مبانی برای احراز نسبت یاد شده، ضرورت فلسفه بهینه روش شناسائی معادلات را به اثبات می رساند.

به لحاظ تأثیر معادلات کاربردی در توسعه الهی نظام، «ضرورت فلسفه روش شناسائی معادلات»، «ضرورت فلسفه توسعه نظام» را در این محور پژوهش بیان می دارد.

۲/۵- «بررسی» فلسفه بهینه شناسائی معادلات کاربردی

در این مرحله به بررسی آنچه در مرحله قبل ضرورت آن به اثبات

رسیده است، پرداخته می شود؛ یعنی متناسب با مبنای جامع و هماهنگ کننده ای که تحت عنوان «مبنای نظام ولایت» به اثبات رسیده است، «پایگاه هی کارآمدتر» برای احراز نسبت مطلوبیتهای الهی و قدرت هدایت و کنترل عینیت معرفی می گردد.

به لحاظ تأثیر معادلات کاربردی در توسعه نظام، «بررسی فلسفه روش شناسائی احکام التزامی»؛ «فلسفه توسعه نظام» را در این محور پژوهش بیان می دارد.

۲/۶- «اصول» بهینه شناسائی معادلات کاربردی

در این مرحله براساس مبنای ارائه شده برای احراز نسبت بین مطلوبیتهای الهی و قدرت کنترل عینی، به تبیین «اصول روش شناسائی معادلات کاربردی»، پرداخته می شود.

به لحاظ تأثیر معادلات کاربردی در توسعه الهی نظام، تبیین «اصول روش شناسائی معادلات کاربردی»، «اصول توسعه نظام» را در این محور پژوهش بیان می دارد.

با تبیین ضرورت و فلسفه روش شناسائی احکام التزامی، تعیین اصول زیرساخت روش متناسب با فلسفه مورد بررسی در مرحله مبانی، در بخش نتایج بررسی «ابزار بهینه شده شناسائی معادلات کاربردی»، ممکن می شود.

سه مرحله داخلی بخش نتایج در محور دوم پژوهش (بهینه شناسائی معادلات کاربردی) به قرار زیر است:

۲/۷- «ضرورت» بهینه روش شناسائی معادلات کاربردی

روش شناسائی معادلات کاربردی، یکی از ابزارهای سه گانه توسعه نظام ولایت را تشکیل می دهد.

ارتقاء توانمندی روش شناسایی معادله، بر محور تعبد به احکام

التزامی، «ضرورت بهینه روش شناسائی معادلات کاربردی» را ایجاب می‌کند

به لحاظ تأثیر معادلات کاربردی در توسعه الهی نظام، تبیین «ضرورت بهینه روش شناسائی معادلات کاربردی»؛ «ضرورت روش توسعه نظام» را در این محور پژوهش بیان می‌دارد.

۲/۸- «بررسی» بهینه روش شناسائی معادلات کاربردی / نتیجه

در این مرحله «بهینه روش شناسائی احکام التزامی»، انجام می‌پذیرد. روش بهینه شده ظرفیت بالاتری را در قدرت ملاحظه قاعده مند نسبت بین عوامل کمی و کیفی درونی و بیرونی، بر محور تعبد به احکام التزامی اسلام دارا می‌باشد.

به لحاظ تأثیر معادلات کاربردی در توسعه الهی نظام، بررسی «روش شناسائی معادلات کاربردی»؛ «روش توسعه نظام» را در این محور پژوهش بیان می‌دارد.

۲/۹- «نتیجه»: بهینه شناسائی معادلات کاربردی / نتیجه

بکارگیری روش بهینه شده در شناسائی معادلات کاربردی، همراه با مدیریت سازمانی تحقیقات متناسب با آن، قدرت ارائه معادلات کاربردی اسلامی در جهت توسعه الهی نظام را فراهم می‌آورد.

با توضیح روند پژوهش در محور دوم واضح گشت که این محور، موضوع فعالیتهای پژوهشی بسیجیان فرهنگی در دانشگاهها را تشکیل می‌دهد.

۳- جریان تعبد در «بهینه تولید برنامه» (احکام اجرائی)

در نظام ولایت اجتماعی

۳/۱- «ضرورت» بهینه تولید برنامه

«برنامه» در بردارنده احکام اجرائی است که با تنظیم فعالیتهای

اجتماعی، هدایت و کنترل موضوع را بر عهده دارد.

بهینه‌شناسائی برنامه نه تبع توسعه الهی نیازمندیهای نظام اجتماعی، امری ضروری است. بهینه تولید برنامه امکان ارائه طرحهای اجرائی همه‌جانبه‌ای را در متناسب با توسعه الهی نظام فراهم می‌نماید. به لحاظ تأثیر برنامه در توسعه الهی نظام، «ضرورت بهینه تولید برنامه»، «ضرورت توسعه نظام» را در این محور پژوهش بیان می‌دارد.

۳/۲- «بررسی» روشهای بهینه تولید برنامه

بررسی روشهای مختلف تولید برنامه راه را برای شناسایی خلاءها در این زمینه فراهم می‌نماید.

در این مرحله با بررسی روشهای مختلف برنامه‌ریزی میزان قوت و ضعف هر یک در توسعه نظام ولایت روشن خواهد گردید.

به لحاظ تأثیر برنامه در توسعه الهی نظام، «بررسی روشهای تولید برنامه»، «بررسی روشهای توسعه نظام» را در این محور پژوهش بیان می‌دارد.

۳/۳- «شاخصه‌های بهینه تولید برنامه

حاکمیت نظام قدرتمند ولایت فقیه در جامعه و ضرورت تکامل اجتماعی بر مبنای اسلام، نیازمندیهای نوینی را نسبت به برنامه‌ریزی‌های اجتماعی مطرح ساخته است.

پاسخگوئی به سؤالا مطروحه، بر مبنای آرمانهای دینی، مطلوبیتهای جدیدی را در روش شناسایی معادلات کاربردی و پیش‌فرضهای آن بدنبال دارد.

به لحاظ تأثیر معادلات کاربردی در توسعه الهی نظام، تعیین «مطلوبیتهای تولید برنامه»، «مطلوبیتهای توسعه نظام» را در این محور پژوهش بیان می‌دارد.

سه مرحله داخلی بخش «مبانی» در محور سوم پژوهش (بهینه تولید برنامه) به قرار زیر است:

۳/۴- «ضرورت» فلسفه بهینه تولید برنامه

روش تولید برنامه، وسیله احراز نسبت بین معادلات کاربردی اسلامی و کنترل و هدایت عینی است. لزوم معرفی مبانی برای احراز نسبت یاد شده، ضرورت فلسفه بهینه روش تولید برنامه را به اثبات می‌رساند.

به لحاظ تأثیر تولید برنامه در توسعه الهی نظام، «ضرورت فلسفه تولید برنامه»، «ضرورت فلسفه توسعه نظام» را در این محور پژوهش بیان می‌دارد.

۳/۵- «بررسی» فلسفه بهینه تولید برنامه

در این مرحله به بررسی آنچه در مرحله قبل ضرورت آن به اثبات رسیده است، پرداخته می‌شود، یعنی متناسب با مبانی جامع و هماهنگ کننده‌ای که تحت عنوان «مبانی نظام ولایت» به اثبات رسیده است، «پایگاهی کارآمدتر» برای احراز نسبت بین معادلات کاربردی اسلامی با کنترل و هدایت عینی جامعه معرفی می‌گردد.

۳/۶- «اصول» بهینه شناسایی تولید برنامه

در این مرحله براساس معنای ارائه شده برای احراز نسبت بین مطلوبیتهای الهی و کنترل و هدایت عینی جامعه، به تبیین «اصول روش تولید برنامه»، پرداخته می‌شود.

به لحاظ تأثیر برنامه در توسعه الهی نظام، تبیین «اصول تولید برنامه»، «اصول توسعه نظام» را در این محور پژوهش بیان می‌دارد.

سه مرحله داخلی بخش نتایج در محور سوم پژوهش (بهینه تولید برنامه) به قرار زیر است:

۳/۷- «ضرورت» بهینه تولید برنامه

روش تولید برنامه یکی از ابزارهای سه گانه توسعه نظام ولایت را تشکیل می‌دهد.

ارتقاء توانمندی روش تولید برنامه، بر محور معادلات کاربردی اسلامی، «ضرورت بهینه روش تولید برنامه» را ایجاب می‌کند. به لحاظ تأثیر برنامه در توسعه الهی نظام، تبیین «ضرورت بهینه روش تولید برنامه»، «ضرورت روش توسعه نظام» را در این محور پژوهش بیان می‌دارد.

۳/۸- «بررسی» بهینه روش تولید برنامه

در این مرحله «بهینه روش شناسایی احکام التزامی»، انجام می‌پذیرد. روش بهینه شده ظرفیت بالاتری را در ملاحظه قاعده‌مند نسبت بین عوامل کمی و کیفی درونی و بیرونی، بر محور معادلات کاربردی اسلامی، دارا می‌باشد.

به لحاظ تأثیر معادلات کاربردی در توسعه الهی نظام، بررسی «روش تولید برنامه»، «روش توسعه نظام» را در این محور پژوهش بیان می‌دارد.

۳/۹- «نتیجه»: بهینه تولید برنامه

بکارگیری روش بهینه شده در تولید برنامه، همراه با مدیریت سازمانی تحقیقات متناسب با آن، قدرت ارائه برنامه‌های اجرایی بر مبنای اسلام و در جهت توسعه الهی نظام را فراهم می‌آورد.

با توضیح روند پژوهش در محور دوم واضح گشت که این محور، موضوع فعالیتهای پژوهشی بسیجیان فرهنگی در نهادهای اجرایی حکومت را تشکیل می‌دهد.

پژوهش محور سوم به لحاظ تأخرش از دو محور قبل، منطقیاً باید

پژوهش محور سوم به لحاظ تأخرش از دو محور قبل، منطقاً باید پس از حصول نتایج کارآمد و قابل قبول در مورد «بهبینه احکام التزامی» و «بهبینه احکام تصرفی» (کاربردی) دنبال شود.

لذا بررسی محور سوم هنوز در دستور پژوهش فرهنگستان علوم اسلامی قرار نگرفته است. بدین جهت در «بهبینه تولید برنامه بر محور تعبد» جز بررسی عنوان کد ۳/۱ و بررسی ناقص عنوان کد ۳/۴ و ۳/۷ بقیه در دستور کار آینده است.

البته فرهنگستان علوم اسلامی به لحاظ احساس مسئولیت نسبت به مشکلات جاری نظام مبارک جمهوری اسلامی در حد توان پیرامون موضوعات متنوع طرحائی را ارائه کرده است، لکن این برنامه‌ها با وجود قوت نسبت به بعضی طرحهای دیگر، با آنچه پس از انقلاب فرهنگی قابل تنظیم است، فاصله بسیار دارد.

روند پژوهش فوق معلوم ساخت انتظار دستیابی به برنامه اجرائی همه‌جانبه که بر توسعه الهی نظام ولایت اجتماعی بیانجامد، راهی بس طولانی ولی «پیمودنی» را به دنبال دارد، هر چند بحمدالله فرهنگستان علوم اسلامی با مقدمات فکری موجود خود قدرت «مشاوره» عالی در امر برنامه‌ریزی و مدیریت تحقیقاتی علوم کاربردی را داراست.

والسلام و علیکم و رحمة الله و برکاته

دفتر فرهنگستان علوم اسلامی - قم

مهمترین عامل در کسب خودکفائی و بازسازی، توسعه مراکز علمی و تحقیقاتی و تمرکز و هدایت امکانات و تشویق کامل و همه جانبه مخترعین و مکتشفین و نیروهای متعهد و متخصصی است که شهامت مبارزه با جهل رادارند و از لاک نگرش انحصاری علم به غرب و شرق بدر آمده و نشان داده‌اند که میتوانند کشور را روی پای خود نگهدارند.

حضرت آیه... العظمی امام خمینی (قدس سره العزیز)

حوزه‌ها باید همانند یک مجموعه تولیدی منظم و اصولی کار کنند و به سؤالات مختلف در زمینه‌های قضائی، سیاسی، وظائف کارگزاران حکومت، روابط بین الملل، مسائل اقتصادی و پولی کشور و صدها مسأله دیگر که نظام با آن مواجه است از نظر کارشناسی اسلامی پاسخ دهند.

حضرت آیه... العظمی امام خامنه‌ای (مدظله العالی)

دستاوردهای

پرویش تکاملی

دفرقهننگستان علوم اسلامی

قم، میدان شهداء، شماره ۱۲۸ ص. پ ۷۳۸

۱- دستیابی به ابزار هماهنگی فعالیت‌های تحقیقاتی

بعد از بیان ضرورت و روند انقلاب فرهنگی در راستای تکامل نظام ولایت اجتماعی، در این جزوه بطور مختصر بخشی از دستاوردهای پژوهش انجام شده در فرهنگستان علوم اسلامی، مورد ارائه قرار می‌گیرد.

مهمترین دستاورد تحقیقات انجام شده پی‌ریزی روش برای طبقه‌بندی تحقیقات و طرز، تنظیم فعالیت‌های تحقیقاتی است، که توضیح مختصری راجع به ضرورت و مراحل اصولی آن بیان می‌گردد.

۱/۱- ضرورت «دستیابی به ابزار هماهنگی فعالیت‌های تحقیقاتی

- ضرورت هماهنگی و تعیین اولویت تحقیقات

ضرورت بازسازی در نظام فرهنگی و ساختار اجتماعی به لحاظ نیازمندی‌های جامعه موجب ایجاد مراکز تحقیقاتی وسیع و گسترده‌ای شده است که هر کدام با انتخاب موضوع و زمینه بررسی و با روشی

خاص به تحقیق مشغولند، گستردگی این مراکز تحقیقی هر چند نشانگر رشد فرهنگی و دقت علمی دست اندرکاران تحقیق است اما در صورتی که از یک برنامه هماهنگ و منسجم برخوردار نباشد و نتوانند از طریق طرح جامع فعالیتهای تحقیقاتی، به وحدت رسند، به دلیل پراکندگی «موضوع تحقیق» و «سطح تحقیق» و «نحوه فعالیت تحقیقاتی» بطور قطع نمیتوان برای رفع نیازمندیهای اجتماعی انتظار تضمین شده‌ای داشت.

همانگونه که در هر حرکت جمعی بایستی فعالیتهای مجموعه، در درون و بیرون هماهنگ گشته و از کارهای جدا و منفصل پرهیز گردد در امر تحقیقات نیز - که بطور قطع در منزلت اجتماعی والا تری نسبت به دیگر فعالیتهای اجتماعی قرار دارد - این اصل محرز و بدیهی، جاری می‌باشد.

با توجه به محدودیت مقدرات مورد تخصیص بخش پژوهش، اگر نتوانیم تحقیقات را در یک نظام و در راستای یک هدف تکاملی سامان دهیم، لاجرم پراکندگی موضوع تحقیق و عدم اولویت‌بندی نسبت به نیازمندیهای اجتماعی، ایجاد فرسایش شدید در امر تحقیقات را موجب شده و کارآمدی عملیات تحقیقی را به حداقل ممکن کاهش خواهد داد، یعنی موجب می‌شود تا فعالیت مراکز تحقیقاتی کمتر توان برآورده کردن انتظارات جامعه اسلامی را داشته باشند.

- ضرورت سازماندهی فعالیتهای تحقیقاتی

به دلیل لزوم تخصیص قدرت و تعیین مناصب و اعتبارات فرهنگی متناسب با موضوع و تنظیم امکانات متناسب هر بخش پژوهشی، ضرورت سازماندهی فعالیتهای تحقیقاتی با یک مدیریت منسجم براساس طرحی جامع ضروری است. جلوگیری از هرگونه هرز روی در

امکانات و استفاده نامناسب از نیروهای تحقیقاتی کارآمد در انجام برنامه‌های تحقیقی و استفاده بهینه از حداکثر توانمندیها در جهت تحقیقات؛ مبتنی بر سازماندهی صحیح و هماهنگ با اهداف تحقیقات است. علاوه بر آن توسعه ظرفیت تحقیقاتی جامعه نیز بستگی تام به سازماندهی کارآمد تحقیقات دارد.

عوامل مورد اشاره وجود ابزار هدایت و کنترل تحقیقات را ضروری نمودند؛ ابزار هدایت تحقیقات در درون خود به سه روش، متکی است که مهمترین آنها «ابزار هماهنگ سازی فعالیتهای تحقیقاتی» یا «مهندسی طرح تحقیقات» است. که مراحل اصولی آن به قرار زیر است.

۱/۲ - «مراحل اصولی» مهندسی طرح تحقیقات

مرحله اول: گزینش موضوع مورد پژوهش

تعیین اولویت نسبت به نیازمندیها - به ضرورت محدودیت امکانات - در اولین مرحله از مهندسی طرح تحقیقات مطرح می‌گردد. گزینش موضوع، پس از داشتن تصویری روشن از تکامل و قدرت، ملاحظه کاستی‌ها و بایستی‌ها یا ضعفها و قوتها در یک طرح جامع، صورت می‌پذیرد. تعیین نظام مطلوبیتهای بوسیله روش جامع می‌تواند به صورت منطقی موضوعات را با حفظ اولویت معرفی نماید.

مرحله دوم: تعیین سطح موضوع تحقیق

بعد از تعیین موضوع مورد گزینش بایستی بتوان سطح موضوع تحقیق را معین نمود؛ اینکه موضوع تحقیقی، در سطح فلسفه، روش، یا مصادیق قابل بررسی و دقت می‌باشد در این مرحله از پژوهش مورد ارزیابی قرار می‌گیرد.

در شرایطی که فعالیتهای تحقیقاتی بطور جداگانه با تعیین

اولویتهای غیر جامع و ابتدائی و بدون تعیین سطح تحقیق صورت می‌پذیرد، نمی‌تواند هیچگونه تضمینی را در قبال انجام برنامه تحقیقاتی و دست یافتن به اولویتها و نیازهای اساسی نظام، ارائه دهد. اینکه افراد محقق با وجود تلاشهای شبانه روزی خود و خرج هزینه‌ها و بکارگیری نیروی انسانی، محصولات مورد نیاز جامعه را کمتر ارائه داده‌اند ناشی از عدم تعیین سطوح لازم تحقیق می‌باشد.

مرحله سوم: تعیین مراحل و روند تحقیق

در مرحله سوم با ارائه «برنامه روند تحقیقات»، مراحل فعالیت‌های تحقیقاتی تعیین می‌گردد، اینکه آیا فعالیت تحقیقاتی در مرحله نقد یا نقض و یا طرح است یا اینکه آیا در مرحله مبادی، مبانی و یا نتایج است، در این مرحله مشخص می‌گردد. بنابراین در این مرحله نیز با تعیین مرحله تحقیق، تحقیقاتی که در قبل صورت گرفته یا بعد از آن باید صورت گیرد تعیین می‌شود و این امر موجب آن است که کنترل‌ها و هدایت‌ها بگونه‌ای صحیح صورت پذیرد.

ضرورت مهندسی طرح تحقیق به معنای لزوم ایجاد مرکزی متمرکز که بخواهد همه مؤسسات تحقیقی دیگر را زیر پوشش خود قرار دهد نیست، بلکه مدیریت اجرایی مراکز تحقیقاتی بگونه‌ای مستقل صورت می‌گیرد و تنها با ارائه خدمات مشاوره‌ای برای تعیین «اولویت، سطح و روند» پژوهش، هماهنگی فرهنگی فعالیت‌های تحقیقاتی انجام می‌پذیرد. فرهنگستان علوم اسلامی با تکمیل روش طراحی تحقیقات، در صدد است تا در صورت همکاری مراکز پژوهشی، انجام خدمات مهندسی طرح را در سطح تحقیقات نظری و کاربردی عرضه نماید.

ابزار هدایت و کنترل تحقیقات، علاوه بر «مهندسی طرح» به وجود دو عامل دیگر نیز بستگی دارد.

۱- ابزار تنظیم عناصر محقق (مدل مدیریت)

۲- ابزار تخصیص مقدرات اقتصادی (مدل برنامه)

لکن آنچه نقش اساسی در عدم موفقیت کافی تحقیقات کشور داشته است همان عامل اصلی یعنی نبودن «مهندسی طرح تحقیقات» می باشد.

بطور خلاصه ضرورت جریان تکامل اجتماعی، خطیر بودن توجه به امور ذیل را اجتناب ناپذیر ساخته است.

الف - محدودیت مقدرات نسبت به نیازمندیهای تکامل اجتماعی، اهتمام به «اولویتهای تحقیقاتی» را محرز می سازد.

ب - ضرورت پاسخگویی به اولویتهای تحقیقاتی، «سازماندهی فعالیتهای» تحقیقاتی را الزام می نماید.

ج - ضرورت سازماندهی فعالیتهای تحقیقاتی لزوم «ابزاری برای هدایت و کنترل» را در سطوح ذیل ایجاب می نماید:

۱- ابزار هماهنگ سازی فعالیتهای تحقیقاتی یا «مهندسی طرح» نظام تحقیقاتی.

۲- ابزار تنظیم روابط عناصر محقق یا «مدل مدیریت» نظام تحقیقاتی.

۳- ابزار تخصیص مقدرات اقتصادی یا «مدل برنامه» نظام تحقیقاتی.

«مهندسی طرح تحقیقات» از طریق طبقه بندی مفاهیم ابزاری، طرز تنظیم فعالیتهای تحقیقاتی (ابزار شماره یک از سه مورد فوق) را مشخص می نماید.

۲- دستاوردهای جنبی

این مجموعه در جنب تحقیقات مبنائی که راجع به روند انقلاب فرهنگی انجام داده است، (که آشنائی با آن در معرفی نامه شماره ۲ به عرض رسید) به مشکلات سیاسی، فرهنگی و اقتصادی نظام بی توجه نبوده، و با وجود بضاعت کم به صورت فردی یا گروهی به ارائه کتب، مقالات و طرحهای اجرایی در خدمت به نظام پرداخته است. که در سه بخش «حوزه»، «دانشگاه» و «نظام اجرایی» تقدیم می‌گردد:

۲/۱- بخش حوزه:

راجع به عناوینی از قبیل، ولایت مطلقه فقیه، ولایت و مرجعیت، فقه سنتی و فقه پویا، بهینه‌سازی حوزه‌های علمیه، کتب و مقالاتی به اسامی زیر منتشر گشته‌اند.

کتب

۱- بحث مقدماتی در تبیین ولایت مطلقه فقیه

۲- فقه سنتی و نظام سازی

۳- اجتهاد ترجیحی و تخریجی

مقالات

۱- بررسی رابطه رهبری و مرجعیت

۲- تبیین جایگاه حوزه‌های علمیه

۳- ضرورت ارتباط حوزه‌های علمیه با نظام اسلامی

۴- اسلام دین برتر

۵- بهسازی و سازماندهی حوزه‌های علمیه

۶- تحجر و التقاط و رسالت حوزه‌های علمیه

۷- تئوری تحلیل انقلاب اسلامی، ضرورتها و بایدها

۸- اجتهاد و مقتضیات زمان از دیدگاه امام خمینی

۹- نقد و ابطال دینامیزم قرآن

۱۰- دین و عقل

۱۱- تبیین اسلام آمریکائی

طرح

۱- طرح بهسازی و اصلاح حوزه علمیه قم

۲/۲- بخش دانشگاه

راجع به عناوینی از قبیل، انقلاب فرهنگی، رابطه کارشناسی با دین، مدیریت دینی و مدیریت علمی، روش تولید علوم کاربردی... کتب و مقالات زیر ارائه شده‌اند.

کتب

۱- فلسفه اصول روش تنظیم

۲- روش تولید معادلات کاربردی

۴- گامی نو در تبیین رابطه ایمان و علم

۵- بررسی مقدماتی جهت‌داری علوم

۶- موضوع شناسی

۳- قوانین روش تنظیم

۷- حکومت جهانی محور محور یا گسترش انقلاب اسلامی

۸- استراتژی نظام از کلام امام خمینی (ره)

۹- تحقیق و بررسی پیرامون تعاونی و تعاونیها

۱۰- کارخانه نمود تمرکز

مقالات

۱- رابطه دانش و ارزش

- ۲- جایگاه فقه و کارشناسی
- ۳- ضرورت‌های فرهنگی در دانشگاه
- ۴- ضرورت «کار گروهی» در انقلاب فرهنگی
- ۵- استقلال در گرو تحقیقات
- ۶- روانشناسی علم
- ۷- جامعه شناسی علم
- ۸- مبانی مدل سازی
- ۹- بررسی نظام فرهنگی دوران طاغوت
- ۱۰- سخنی کوتاه در باب «دانشگاه، معارف و روحانیت»
- ۱۱- تجاوز ذاتی عمل بر تفکر مادی
- ۱۲- نقد مقاله قبض و بسط تئوریک شریعت
- ۱۳- فلسفه و جایگاه هنر در نظام اسلامی
- ۱۴- خطر اسلام آمریکائی و ضرورت بسیج دانشجو و طلبه
- ۱۵- امر دفاع و امام خمینی
- ۱۶- امام خمینی و حفظ نظام اسلامی
- ۱۷- رسالت قلم
- ۱۸- سخنی کوتاه در باب «بحران مدیریت»
- ۱۹- صدا و سیما
- ۲۰- ترسیمی اجمالی از «مدل اسلامی شناسائی بحران و رشد اقتصادی»
- ۲۱- ضرورت و فرآیند ساخت «نظام اقتصاد اسلامی» بر اساس رهنمودهای امام خمینی (ره)
- ۲۲- درآمدی بر «آینده علوم و تکنولوژی در جهان اسلام

۲/۳ - بخش نظام اجرایی

چنانچه گفته شد به علت تأخر روش برنامه‌ریزی از روش تولید علوم، تحقیقات در این بخش آغاز نگردیده و تنها به تناسب ضرورت‌های نظام با توجه به میزان امکان بهره‌گیری از مباحث نظری در اجرا، مقالات و طرحهایی به نهادهای اجرایی تقدیم شده که در قسمت طرحها تنها به ذکر عناوین طرحهای کلان در سه بخش فرهنگ، مدیریت و اقتصاد، اکتفا می‌گردد.

مقالات

- ۱ - روش تنظیم مدل
- ۲ - آموزش مدیریت
- ۳ - تهذیب تمایلات، نقش اصلی مدیران
- ۴ - بالندگی منابع انسانی
- ۵ - برنامه‌ریزی فرهنگی و فرهنگ برنامه‌ریزی
- ۶ - توسعه تکنولوژی و تکنولوژی توسعه
- ۷ - بررسی تحلیلی و تطبیقی توسعه جمعیت و تنظیم خانواده
- ۸ - نقش توسعه در تعیین استراتژی وضعیت زنان

طرحهای فرهنگی

- ۱ - طرح جامع فرهنگ عمومی
- ۲ - طرح جایگاه مسجد در اسلام
- ۳ - طرح تأسیس مرکز تحقیقات دانشگاه شاهد
- ۴ - طرح ولایت و انتظار
- ۵ - طرح اصلاح پوشش و آرایش در جمهوری اسلامی
- ۶ - طرح جامع ارزیابی روانشناسی
- ۷ - طرح ارتقاء حساسیت زنان نسبت به انقلاب اسلامی

۸- طرح کیفی مجمع جهانی زنان مسلمان

طرحهای مدیریتی

۱- طرح فلسفه و پیش نویس قانون اساسی

۲- اصلاحیه‌ای در رابطه با حوزه رهبری و مجمع تشخیص مصلحت

(تقدیم به مجلس خبرگان قانون اساسی)

۳- الگوی برنامه کلان توسعه

۴- طرح اصلاح تشکیلات اداری نظام اجرایی جمهوری اسلامی در

سطح مناطق

۵- طرح تحقق پیام نوروزی مقام معظم رهبری (وجدان کاری،

انضباط اقتصادی و اجتماعی)

۶- طرح تأسیس گروه تحقیقات توسعه اجتماعی زنان

طرحهای اقتصادی

۱- طرح تعاون و تعاونیها

۲- طرح راههای مقابله با تورم

۳- طرح سیاستهای بازسازی

۴- ساختار صنعت در جمهوری اسلامی

۵- برنامه پیشنهادی به بخش بازرگانی

والسلام و علیکم و رحمة الله و برکاته

دفتر فرهنگستان علوم اسلامی - قم

کاربرگ مهندسی طرح تحقیقات

شماره کاربرگ:

نشانی استاد پژوهش:

عنوان پژوهش:

بایگاه ارزشی پژوهش

سطوح		مراحل		مقاطع	
☐	مصدّق	☐	تألیف	☐	نقد
☐	فلسفه	☐	تصنیف	☐	نقض
☐	روش	☐	تأسیس	☐	طرح

جایگاه موضوعی پژوهش

سطوح		مراحل		مقاطع	
☐	نسبت	☐	ثبوت	☐	مبادی
☐	استناد	☐	اثبات	☐	میانی
☐	تناسب	☐	آثار	☐	نتایج

خاستگاه منطقی پژوهش

سطوح		مراحل		مقاطع	
☐	موجود	☐	بیرون	☐	پیدایش
☐	مطلوب	☐	درون	☐	تغییرات
☐	انتقال	☐	ارتباط	☐	تکامل

کد منتهجه: ۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰

عناوین فرعی پژوهش:

مهمترین عامل در کسب خودکفائی و بازسازی، توسعه مراکز علمی و تحقیقاتی و تمرکز و هدایت امکانات و تشویق کامل و همه جانبه مخترعین و مکتشفین و نیروهای متعدد و متخصصی است که شهامت مبارزه با جهل رادارند و از لاک نگرش انحصاری علم به غرب و شرق بدر آمده و نشان داده‌اند که میتوانند کشور را روی پای خود نگهدارند.

حضرت آیه...العظمی امام خمینی (قدس سره العزیز)

حوزه‌ها باید همانند یک مجموعه تولیدی منظم و اصولی کار کنند و به سؤالات مختلف در زمینه‌های قضائی، سیاسی، وظائف کارگزاران حکومت، روابط بین الملل، مسائل اقتصادی و پولی کشور و صدها مسأله دیگر که نظام با آن مواجه است از نظر کارشناسی اسلامی پاسخ دهند.

حضرت آیه...العظمی امام خمینه‌ای (مدظله العالی)